

І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті,
Жаратылыстану-техникалық факультеті,
Кәсіптік оқыту кафедрасы,
КБҚ-411 топ студенті Нұрмолда Бақыттың

«Орта мектептерде ұйымдастыру жұмыстарын жүргізуде деректер қорын пайдалану»

тақырыбына жасалған дипломдық жұмысы.

Дипломдық жұмыстың өзектілігі: Деректер қорын басқару жүйесіне тән амалдарды саралау, олардың атқаратын қызметін анықтау. Дербес компьютердегі деректер қорын тиімді пайдалану.

Дипломдық жұмыстың мақсаты: колледжтің ұйымдастыру жұмыстарын жүргізуге арналған деректер қорын құру.

Дипломдық жұмыстың міндеттері:

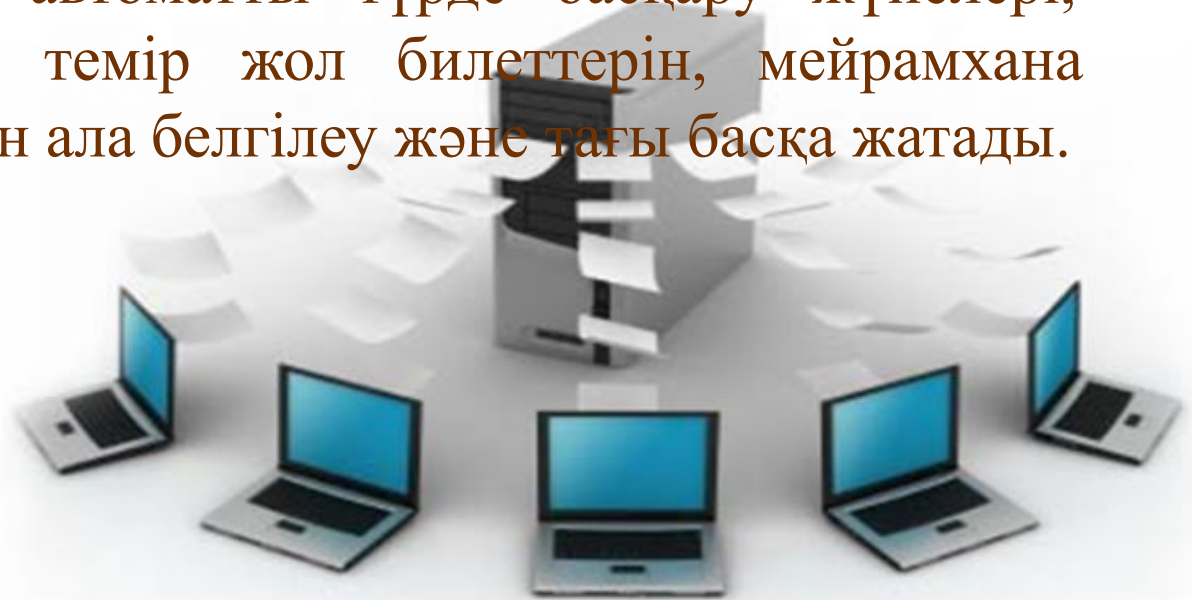
- деректер қоры туралы мәліметтер іздеу;
- мәліметтерді жинау және аударма жұмысымен айналысу;
- ақпараттарды бір жүйеге жинақтап, деректер құрын құру.

Деректер қоры туралы жалпы түсінік

Деректер қоры деп- компьютер жадында сақтайтын, арнайы түрде ұйымдасқан, өзара байланысқан мәліметтер жиынтығын айтамыз.

Деректер қоры-ақпараттық жүйелердің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Ақпараттық жүйе өз алдына басқару функциясын орындау үшін әр алуан деңгейдегі жұмыстарды ақпаратпен жабдықтаған объект туралы ақпаратты жинау, тасымалдау, қайта өңдеу бойынша қатынас жүйесін білдіреді.

Ақпараттық жүйелердің мысалына: банктік жүйелер, кәсіпорындарда, автоматты түрде басқару жүйелері, авиация немесе темір жол билеттерін, мейрамхана номерлерін алдын ала белгілеу және тағы басқа жатады.

Пайдалану облысы бойынша келесі класстарды бөліп айтуға болады:

- 1) Ғылыми зерттеуге арналған;
- 2) Автоматталған жобаларға арналған;
- 3) Ұйымдастырушы басқарудағы ақпараттық жүйелер;
- 4) Технологиялық процессорды баспаға арналған.

Деректер қоры – мәліметтерді сақтауға арналған ұйымдасқан құрылым. Бұл деректер қорының құрлымына ақпаратпен қатар, оларды ұйымдастыруға, қолдануға арналған тәсілдер мен әдістер кіреді.

Деректер қоры деректер қорын басқару жүйесімен (ДҚБЖ) тығыз байланысты. Бұл программалық құрылымдар кешені жаңа қордың құрылымын құруға, оны деректермен толтыруға, мазмұнын редактрлеуге және ақпаратты визуалдандыруға арналған.

Деректер қорын басқару жүйесі (ДҚБЖ) - дегеніміз деректер қорының жұмысын ұйымдастыруға арналған программалардың бүтін бір класы.

Ақпараттық жүйелердің қазіргі заманғы түрі - деректер банкі, яғни:

- есептеу жүйелері;
- деректер базасын басқару жүйелері (ДҚБЖ);
- бір немесе бірнеше деректер базасы;
- қолданбалы бағдарламалардың жинағы

Деректер қоры ақпараттың сақталуын қамтамасыз етеді және ол арқылы деректерді тез және оңай алуға болады.

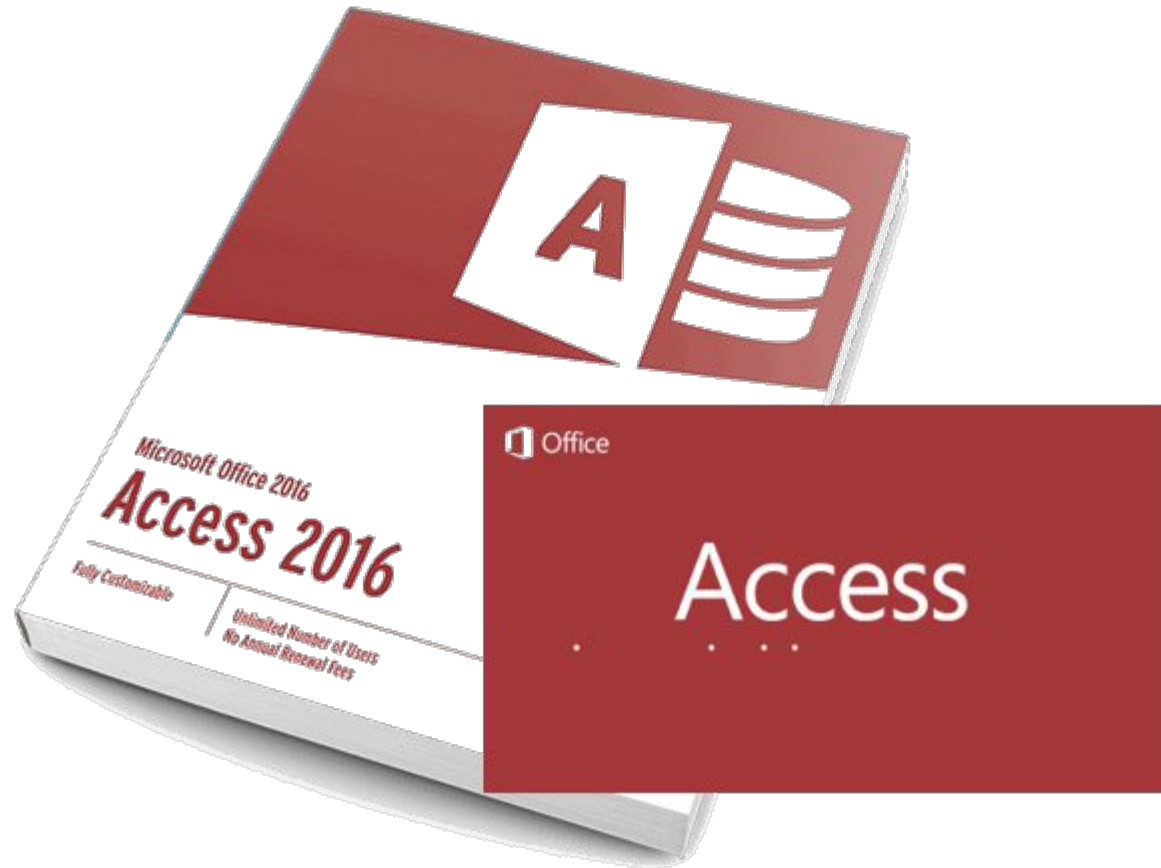
Деректер қорын қарап шығу, оны сұрыптау, сұраныс құру арқылы түрлендіру, жаңарту жұмыстарын атқаратын және оның қолданбалы бағдарламалармен әрекеттестігін қамтамасыз етуге арналған бағдарламалар мен тілдік құралдарының жиыны.

Деректер қорының басқару жүйесі ақпарат пайдаланушының сұранысына сәйкес толық, нақты, жинақы болуы керек.

MS Access

Қазіргі таңда **Microsoft Access** компоненті **Microsoft Office** офистік ДҚБЖ кұрлымдарының ішіндегі ең танымалыларының бірі болып табылады.

Себебі, **MS Access-ке** мәліметтерді енгізу үшін кұралдардың өте кең диапазоны, анализдеу және берілгендерді ұсыну тән. Бұл кұралдар тек қана қарапайым және ыңғайлы ғана болып табылмайды, сонымен қатар олар кұрлымдарды өте үлкен жылдамдықта өңдеуді қамтамасыз ететін жоғары өнімді болып табылады.

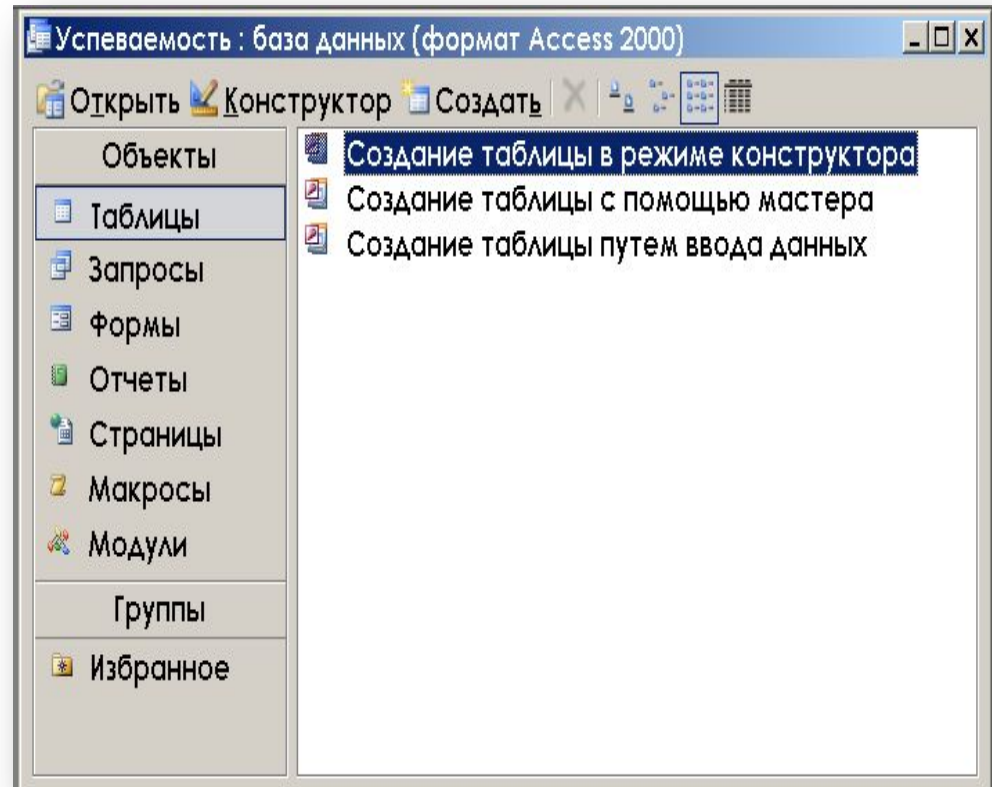
MS Access - реляциялық мәліметтер қорын басқару жүйесі. Қарапайым екі өлшемді кесте реляциялық (*relation* - ағылшын тілінде қатынас ұғымы) мәліметтер қоры болып табылады. Мәліметтер қорын басқару жүйесі мәліметтер қорын құру, мәліметтерді өңдеу, қандай да бір шарт бойынша қордан мәліметтерді таңдау, қор негізінде әр түрлі формалардың есеп беруін (*отчет*) құруды жүзеге асырады.

Access-тің көмегімен келесі әрекеттерді орындауға болады:

- мәліметтерді ұйымдастыру;
- мәліметтерді енгізіп, оларды іздеу;
- белгілі бір критерийлерге байланысты мәліметтерді шығару;
- форма және есеп құру;
- графиктер және диаграмма құру.

Access -тің негізгі объектілері:

- кестелер
- сұраныстар
- формалар
- макростар
- модульдер
- есептер (отчеты)

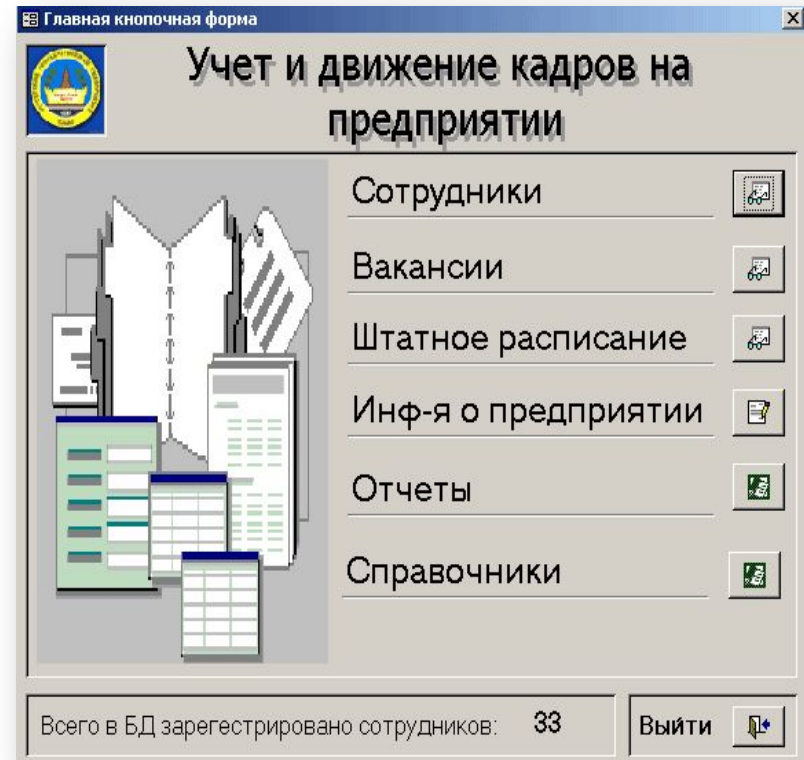
Access-тің негізгі ерекшеліктері:

- форма және есептерде модульдерді жою арқылы форма мен есепті жеңілдету, бұл бірнеше форма және есептердің ашылуын жеңілдетеді;
- барлық жазбаларды біркелкі өңдеп, серверге сұранысты жіберу мүмкіндігі;
- Active X элементінің өндіруді көбейту;
- HTML форматындағы файлдар тізімдерімен немесе кестелермен импорт немесе байланыс орнату;
- гиперссылканы қолдану;
- репликамен жұмыс жасау;
- интернетте жұмыс жасау.

Microsoft Access

бағдарламасы ол – кез-келген фирма, мекеме, шағын кәсіпкерлік шаруашылықтар бір-бірі турла мағлұмат алу үшін, немесе келісу үшін, арнайы қағаздар толты-рып, құжаттар дайындап, қағаздардың санын көбейтіп әуре болмайды.

Мұның бәрін осы бағдарлама жасайды. Бұл бағдарламада кесте түрінде, сызба түрінде, кез-келген фирманың толық мағлұматтары болады. Оны алып қарап, онымен тікелей жұмыс жасай беруге болады.

Microsoft Access бағдарламасы жоғарғы оқу орындарындағы оқушылар үшін кеңінен пайдалану да бірнеше ұтымды жақтары бар. Оқу процесінде білімін жетілдіру, ақпарат құралдарын енгізу, есте сақтау операциялары бойынша барлық мағлұматтарды енгізіп отыру, есептеу, сараптау, т. б. жүйелер үшін тиімді. *Microsoft Access* бағдарламасы көбінесе, баспа қызметерінде, жоба жасау, типографиялық және топографиялық, жалпы инженерлік саланың бәрінде де қызмет етеді.

*Орындаған: КБҚ-411 топ студенті
Нұрмолда Бақыт.*

*Назар аударғандарыңызға
рахмет!!!*